

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 15 stycznia 2024 r.

BADK.DPK.133.169.2023 MK

P11-05/23	Data wpływu petycji 24 listopada 2023 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 15 stycznia 2024 r.

REFERENDUM LOKALNE

TEMAT

**UPORZĄDKOWANIE ODESŁAŃ
W ART. 66 UST. 2 USTAWY O REFERENDUM LOKALNYM
DO USTAWY KODEKS WYBORCZY**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 66 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym, celem uporządkowania odesłań w treści tego przepisu do ustawy Kodeks wyborczy.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji wnosi o uporządkowanie zawartego w art. 66 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym odesłania do przepisów określających zasady wnoszenia oraz rozpoznawania protestów wyborczych przeciwko ważności referendum.

W uzasadnieniu petytor podnosi, że obecnie w przedmiotowej ustawie znajdują się odwołania do zasad badania ważności i skutków nieważności wyborów samorządowych określonych w Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw z 1998 r., uchylonej w związku z wejściem w życie w 2011 r. ustawy Kodeks wyborczy.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1317) określa zasady i tryb przeprowadzania referendum lokalnego.

W zakresie nieuregulowanym w ustawie do referendum lokalnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy, z wyjątkiem art. 37e, art. 37f, art. 103aa oraz art. 103ba (art. 1).

W art. 66 określono zasady wnoszenia protestu przeciwko ważności referendum: w terminie 7 dni od dnia podania wyników referendum do wiadomości publicznej w sposób, o którym mowa w art. 63 ust. 2, każdy uprawniony do wzięcia w nim udziału mieszkaniec danej jednostki samorządu terytorialnego może wnieść protest, jeżeli dopuszczono się naruszenia przepisów ustawy, a naruszenie to mogło wywrzeć istotny wpływ na wynik referendum.

Do wnoszenia i rozpoznawania protestów oraz skutków ich uwzględnienia stosuje się odpowiednio przepisy art. 59-61, art. 63 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ustawy, o której mowa w art. 1 ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 3.

Sąd okręgowy rozpatruje protest w ciągu 14 dni od dnia zgłoszenia protestu z udziałem wnoszącego protest i przedstawiciela właściwej terytorialnej komisji, a jeżeli protest dotyczy referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego, również z udziałem komisarza wyborczego.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408) w art. 394 określa zasady rozstrzygania o ważności wyborów oraz o ważności wyboru radnego.

Sąd okręgowy rozpoznając protesty wyborcze:

- rozstrzyga o ważności wyborów oraz o ważności wyboru radnego (§ 1);
- orzeka o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego, jeżeli okoliczności stanowiące podstawę protestu miały wpływ na wyniki wyborów (§ 2).

Sąd orzekając o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego, stwierdza wygaśnięcie mandatów oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych lub o podjęciu niektórych czynności wyborczych, wskazując czynność, od której należy ponowić postępowanie wyborcze (§ 3).

Na orzeczenia sądu okręgowego, o których mowa w § 1 i 2 oraz art. 393, wnoszącym protest wyborczy, komisarzowi wyborczemu, przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej lub jego zastępcy przysługuje, w ciągu 7 dni od daty doręczenia, zażalenie do właściwego sądu apelacyjnego. Sąd apelacyjny rozpoznaje sprawę w ciągu 30 dni; od postanowienia sądu nie przysługuje środek prawny (§ 4).

O zakończeniu postępowania w sprawie protestów przeciwko ważności wyborów do danej rady lub ważności wyboru radnego tej rady i o treści ostatecznych orzeczeń właściwy sąd zawiadamia niezwłocznie wnoszącego protest, wojewodę, komisarza wyborczego i przewodniczącego właściwej komisji wyborczej (§ 5).

Zgodnie z art. 395 § 1 kodeksu, przeprowadzenie wyborów ponownych zarządza wojewoda w ciągu 7 dni od dnia zakończenia postępowania sądowego, o którym mowa w art. 394 § 5. W razie orzeczenia o nieważności wyborów lub wyboru radnego (art. 396 § 1) wybory ponowne przeprowadza się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów kodeksu.

Wybory ponowne przeprowadzają te same komisje wyborcze na podstawie spisu wyborców podlegającego aktualizacji (art. 396 § 2).

Jeżeli podstawą orzeczenia o nieważności wyborów lub wyboru radnego było naruszenie przez komisje wyborcze przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów albo nieprawidłowości w spisach wyborców, wówczas odpowiednio powołuje się nowe komisje lub sporządza nowe spisy (art. 396 § 3).

Wyborów ponownych nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadłaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rady (art. 396 § 4).

Wyniki wyborów ponownych (art. 397) podaje się do wiadomości w sposób określony w kodeksie.

INFORMACJE DODATKOWE:

Protest wyborczy przeciwko ważności referendum jest wnoszony do sądu okręgowego, właściwego dla siedziby organu danej jednostki samorządu terytorialnego. Wnioskodawca wnosi protest pisemnie, formułując w nim zarzuty oraz przedstawiając lub wskazując dowody, na których opiera on swoje zarzuty. Na rozpoznanie protestu sąd okręgowy ma 14 dni, liczonych od dnia jego wniesienia.

Procedurę wnoszenia i rozpatrywania protestów przeciwko ważności referendum określa ustawa z 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, do której odwołuje się ust. 2 art. 66 ustawy o referendum lokalnym.

Ustawodawca uchwalając Kodeks wyborczy i w związku z tym dokonując zmiany art. 1 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym (poprzez uchylenie odesłania do odpowiedniego stosowania przepisów Ordynacji oraz ustanowienie odesłania do przepisów Kodeksu wyborczego), nie znowelizował odesłania zawartego w przedmiotowym przepisie. W związku z powyższym, w obowiązującym stanie prawnym, w zakresie wnoszenia i rozpoznawania protestów oraz skutków ich uwzględnienia ustawa referendalna odsyła do przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących udzielania pełnomocnictwa do głosowania.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz